

Ny felé egykor egy lépcsős lejáró vezetett le abba, az 1999-ben már felmért és fotózott mélypince szakaszba, mely a tér alá nyúlik be. Az É-i pince az É-i falán megmaradt konzol alapján, egykor síkfödémes lehetett, a Ny-i homlokzati falon egy kürtőt is megfigyeltünk.

A földszinti 3. szoba az egykori D-i kapubejáró helyén épült. Ide nyílik a D-i pincerész D-i falán észlelt szellőző is. A középkori, termésköböl készült épületfalakat a sziklára alapozták, és a falak zoklijáig érő sötét, tömött földréteg is megfigyelhető volt.

A D-i sarokszobában, a padló alatt egy részben beszakadt, K–Ny-i irányú, téglalobozatos pinceszakaszra bontottunk rá. A D-i zárófalban talált gerendafészkek alapján egykor ez is síkfödémes lehetett. Ettől a pincétől K-re, még az épületen belül, egy másik pincébe is sikerült bejutnunk; a kettő egymáshoz való viszonya még további kutatás tárgya.

A földszinti, középső épületszárny kert felé eső részében egy újabb, K–Ny-i irányú pincét észleltünk, melynek téglalobozata beszakadt.

Az emeleti szondákban több helyen megfigyeltük, hogy a jelenlegi padlószint alatt szórványosan koraujkori és hódolt-ságkori leletanyagot tartalmazó földfeltöltés, valamint néhány helyen korábbi téglapadló volt.

Munkatárs: Alfred Falchetto, Tóth Balázs.

B. NYÉKHELYI DOROTTYA

47. Budapest I, Dísz tér déli oldala (KÖH 52394)

Kö, Kú

A Dísz tér 15. és 17. épületek között, a Palota út torkolatánál elektromos vezetékét helyezték el új nyomvonalon, a járda és az úttest alatt. A vezeték sekély, 50 cm mély árkában faltetőök tűntek elő, amelyek helyzetét a Budapesti Történeti Múzeum részéről geodéziai méréssel rögzítettük és lefényképeztük. A Dísz tér 17. épület É-i homlokzati falával párhuzamos árok-szakasz teljes hosszában újkori (18. századi) fal visszabontott teteje tűnt elő, amelybe a jelen munkák során bevágták a vezeték-et a kellő mélységben. Ezt a falat már korábban észlelte és fel-mérte Bencze Zoltán a Dísz tér 17. régészeti feltárása során.

A Dísz tér előtti járda szélénél a közben az utcára merőle-ges irányba elfordult árok keresztülmetszett egy középkori falat. Ennek a falnak ettől a ponttól délebbre lévő részletét szintén feltárta Bencze Zoltán az említett ásatáson. A fal megközelítő-leg É–D-i irányú és a Bencze-féle ásatás tanúsága szerint egy É–D-i tájolású, a mai épületek homlokzati vonalain túlnyúló középkori pince maradványa.

A kibontott árokban egyéb régészeti jelenséget nem tudtunk megfigyelni.

VÉGH ANDRÁS

48. Budapest I, Budai Várnegyed, középkori Buda városa (Európa park) (KÖH 32379)

Kö, Kk

Az Európa park területén a Bouwers Mérnökiroda Kft. a Buda-vári Önkormányzat megbízásából várfal-megerősítési munkálatot végzett. A korábbi terveknek (ld. korábbi megelőző fel-tárásunkat a Babits sétány területén 2012-ben) megfelelően a várfal visszaugró és nem rézsús felületű szakaszán két támpil-ért építettek a fal megtámasztására. A Ny-i pillért 1. pillérnek,

a K-i pillért 2. pillérnek neveztük el. A támpillérek alapjait a geotechnikai feltárások alapján a mai felszíntől kb. 5 és fél m mélységbe kívánták elhelyezni, az új támpillérek csatlakoztatá-sa végett pedig kb. 30 cm mélyen visszavésték a jelenlegi vár-falat a leendő támfalak szélességében. A Budapesti Történeti Múzeum részéről régészeti megfigyeléssel követtük a várfalak visszavetését 2014. május 5. és 18. között, majd minősített régészeti megfigyelés során 2014. május 19. és június 4. között régészeti módszerekkel kiástuk a leendő támpillérek aknáit a természetes altalajig, és közben körácsolattal biztosítottuk az aknákat (a munkagödröt).

Az ásatási terület a budai vár erődítésrendszerében két fal között helyezkedik el. A ma látható várfal előtt még húzódott egy a 17. században épített török várfal, amelyet az 1850-es években elbontottak. A ma látható várfal a középkori kettős falrendszer külső várfalából fejlődött ki. Írott források említik meg az itteni városfal-szakasz árkat 1441-ben, amely nyilván e külső fal előtt húzódott. Ezidáig az itteni árkot, a török kori várfalat és külső középkori városfalat nem érintette régészeti kutatás.

A feltárás megkezdésekor látható volt, hogy az itt álló, kö-zel függőleges várfal alsó része középkori eredetű, míg a felső rész az 1850-es években épült (ld. 2012-es dokumentációjunkat a Babits sétányon végzett ásatásról). A felső rész homlokzatán egymást váltó durva mészkő kvádorsorokból és téglasorokból áll a falszövet. A felső és az alsó rész határa 159.60–159.70 Afm magasságon figyelhető meg. A most elvégzett visszavetés eredményeként az alsó szakasz falszövege is jól megfigyelhető volt. A falat nagyrészt édesvízi mészkő, valamint kevesebb sár-ga homokkő és néhány zöld andezittufa tömbökből építették. A közepes kötőanyagot durván hasáb alakúra nagyolták és so-rokba rakták, közüket kisebb törtkövekkel és középkori téglá-töredékekkel töltötték ki. A felhasznált habarcs erősen sóderes, meszes volt. Ez a fal a mai felszíntől kb. 1 m magasságban rézsű-sen előre ugrik, homlokzati falszövege azonban már nincs meg. Ehelyett modern téglákkal kifalazott „lábazati” kiugrást épí-tettek elé. Az aknák mélyítése során kiderült, hogy kevéssel a felszín alatt a rézsű, illetve a lábazati kiugrás egy régibb kö-zépkori falnak síkra visszabontott faltetejéhez (155.90–160.00 Afm) húz hozzá. Az aknák kiásásakor végig ezt a falat követtük az aljáig, amely a mai felszíntől mintegy 3–3,5 m mélységben jelentkezett. A fal kizárólag édesvízi mészkőből készült, rend-szertelenül rakott, alján nagyobb tömbökkel is találkozhatunk. Habarcsa meszes, erősen kavicsos, tégladarabokat nem használt-ak fel falazásához. A fal homlokzati síkja már felül is enyhén rézsús, és lefelé a rézsű dőlésszöge meglehetősen szabálytalan-ul egyre növekszik. A fal alja a megfigyelt szakaszon egyre lejtett K felé. Az 1. pillérnél az akna Ny-i felében még 152.90 Afm, míg a 2. pillérnél az akna K-i felében 152.20 Afm. A falat mind a két aknában megfigyelhetően a fehér mállott márga ré-teg tetejére (természetes altalaj) ültették rá. Az építési rétegek (SE 10, 11) csak kb. 30 cm magasságban fedik be a fal alját. Az erre rátöltött enyhén épületörmelékés réteg (SE 9) kb. 1 m magasságig elfedi már a falat és felszíne erősen lejt kifelé. Ezek a rétegek a kerámiák tanúsága szerint nem korábbiak a 14. szá-zad végénél. Erre került rá egy nagyon erősen szemetes, hamus, faszenes feltöltés a 15. század végéből, amely kb. 1,20 m vas-tag, és felszíne szintén lejt kifelé (felszíne a várfalnál 154.30 Afm). A szemétre vetett anyag rengeteg házikerámia-töredéket és állatcsontot, kevés kályhacsempe és üvegtöredéket és fém-tárgyat tartalmazott. Az előtti rétegek már a 19. század kö-